

Banki Żywności

Standardy dystrybucji żywności



Projekt jest współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu Obywatele dla Demokracji.

Standardy dystrybucji żywności zostały opracowane w ramach projektu systemowego „Żywność – dobro, które angażuje” przez zespół:

1. **Monika Archicińska** – Federacja Polskich Banków Żywności
2. **Norbert Kępiński** – Bank Żywności w Częstochowie
3. **Paulina Jesionowska** – Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Agape” w Częstochowie
4. **Krystyna Klemienko** – Bank Żywności w Olsztynie
5. **Iwona Skrodzka** – Warmińsko–Mazurski Oddział Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków w Olsztynie
6. **Elżbieta Żukowska-Bubienko** – Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei” w Białymstoku
7. **Romuald Turczyński** – Bank Żywności Suwałki-Białystok

SPIS TREŚCI

I.	Słowniczek.....	4
II.	Skróty	4
III.	Definicje standardu i standardu dystrybucji żywności	5
IV.	Cele standardów dystrybucji żywności	6
V.	Minimalne standardy dla podmiotów dystrybuujących żywność z Banków Żywności.....	6
VI.	Zasady kwalifikowalności beneficjentów indywidualnych	7
VII.	Minimalne standardy funkcjonowania punktu dystrybucji żywności	8
VIII.	Działania towarzyszące realizacji standardów dystrybucji żywności	9

I. SŁOWNICZEK

Bank Żywności – organizacja pozarządowa działająca w sferze pożytku publicznego; przedsiębiorca spożywczy zgodnie z definicją zawartą w art. 3 pkt 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r., gdzie „przedsiębiorstwo spożywcze” oznacza przedsiębiorstwo publiczne lub prywatne, typu non-profit lub nie, prowadzące jakąkolwiek działalność związaną z jakimkolwiek etapem produkcji, przetwarzania i dystrybucji żywności.

Darowizna żywnościowa – żywność przekazywana na rzecz Banków Żywności przez krajowe lub zagraniczne podmioty z przeznaczeniem na cele społeczne, spełniająca kryteria bezpieczeństwa i będąca w terminie przydatności do spożycia, przekazywana do partnerów Banków Żywności na zasadach wynikających ze standardów dystrybucji żywności.

Partner Banku Żywności – podmiot niepubliczny, publiczny lub inny współpracujący z Bankami Żywności na podstawie karty współdziałania lub innej regulacji dwustronnej. Karta współdziałania stanowi załącznik nr 1.

Beneficjent – osoba indywidualna korzystająca z pomocy żywnościowej świadczonej przez partnerów Banków Żywności na podstawie złożonego oświadczenia lub po przeprowadzeniu innej formy weryfikacji.

II. SKRÓTY

Art. 5. ustawy o pomocy społecznej (stan na 23.03.2016)

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, przysługuje:

- 1) osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 7. ustawy o pomocy społecznej (stan na 23.03.2016)

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;

- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 10) (uchylony)
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 13) alkoholizmu lub narkomanii;
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Art. 8. ustawy o pomocy społecznej (stan na 23.03.2016)

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, z zastrzeżeniem art. 40, art. 41, art. 53a i art. 91, przysługuje:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 461 zł, zwanej dalej „kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej”,
- 2) osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 316 zł, zwanej dalej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie”,
- 3) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej „kryterium dochodowym rodziny” – przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2–15 lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

III. DEFINICJE

Standard – poziom towarów lub usług, zwłaszcza spełniający podstawowe wymagania; typowy i przeciętny model czegoś. (Słownik języka polskiego PWN)

Standard dystrybucji żywności – zbiór uporządkowanych procedur określających zasady przekazywania produktów spożywczych do partnerów Banków Żywności.

IV. CELE STANDARDÓW DYSTRYBUCJI ŻYWNOŚCI

1. zapobieganie przypadkom marnowania produktów spożywczych przez podmioty nieprzygotowane do prowadzenia dystrybucji żywności,
2. profesjonalizacja sieci partnerów Banków Żywności w zakresie dystrybucji żywności,
3. budowanie wizerunku Banków Żywności jako podmiotów działających w oparciu o określone, wspólne standardy,
4. zwiększenie wiarygodności Banków Żywności wśród potencjalnych darczyńców,
5. budowanie relacji Banków Żywności z partnerami w oparciu o przejrzyste zasady współpracy.

V. MINIMALNE STANDARDY DLA PODMIOTÓW DYSTRYBUUJĄCYCH ŻYWNOŚĆ Z BANKÓW ŻYWNOŚCI

Partner Banków Żywności musi spełniać określone standardem warunki gwarantujące sprawne funkcjonowanie punktu dystrybucji żywności oraz bezpieczne warunki przechowywania lub przetwarzania produktów spożywczych.

Partnerzy Banków Żywności przy udzielaniu pomocy zobowiązani są wykazać dbałość o godność beneficjentów oraz zapobiegać wszelkim formom dyskryminacji i innym działaniom mogącym wpływać negatywnie na ich funkcjonowanie w społeczności lokalnej.

Poniżej określono minimalne wymagania, poza wyżej wymienionymi, dla podmiotów prowadzących dystrybucję żywności w ramach różnych form działalności. Ich spełnienie powinno stanowić podstawę rozpoczęcia przez Banki Żywności współpracy partnerskiej. Dokumentem stwierdzającym przygotowanie partnera do rozpoczęcia współpracy z Bankami Żywności jest karta odbiorcy.

Wzór karty odbiorcy stanowi załącznik nr 2.

1. Podmioty korzystające sporadycznie z pomocy żywnościowej:

- kadra obsługująca dostawy odpowiedzialna za dystrybucję produktów.

2. Podmioty prowadzące punkty dystrybucji żywności w ramach PO PŻ 2014-2020:

- wyposażenie w sprzęt chłodniczy,
- techniczne możliwości prowadzenia dokumentacji związanej z obsługą programu,
- możliwość bezpiecznego przechowywania dokumentacji dystrybucji produktów,
- regularne świadczenie pomocy,
- zapewnienie obsługi przez co najmniej dwie osoby.

3. Podmioty dystrybuujące żywność suchą:

- możliwość bezpiecznego przechowywania dokumentacji dystrybucji produktów,
- zapewnienie obsługi przez co najmniej dwie osoby.

4. Podmioty dystrybuujące żywność wymagającą specjalnych warunków przechowywania:

- wyposażenie w sprzęt chłodniczy (zależnie od potrzeb),
- możliwość bezpiecznego przechowywania dokumentacji dystrybucji produktów,
- zapewnienie obsługi przez co najmniej dwie osoby,
- zapewnienie możliwości ważenia produktów (zależnie od potrzeb).

5. Podmioty dystrybuujące żywność pochodzącą wyłącznie z publicznych zbiorów żywności:

- wyposażenie w sprzęt chłodniczy (zależnie od potrzeb),
- zapewnienie obsługi przez co najmniej dwie osoby,
- zapewnienie możliwości ważenia produktów (zależnie od potrzeb).

6. Podmioty prowadzące placówki codziennego żywienia lub przetwarzające żywność:

- wyposażenie w sprzęt chłodniczy oraz AGD,
- prowadzenie dokumentacji magazynowej w sposób umożliwiający przeprowadzenie czynności monitorujących lub kontrolnych,
- regularne świadczenie pomocy,
- prowadzenie ewidencji osób korzystających z pomocy.

7. Podmioty organizujące edukacyjne warsztaty kulinarne:

- wyposażenie w sprzęt chłodniczy oraz AGD,
- prowadzenie dokumentacji magazynowej w sposób umożliwiający przeprowadzenie czynności monitorujących lub kontrolnych.

VI. ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI BENEFICJENTÓW INDYWIDUALNYCH

Podstawą do udzielenia pomocy żywnościowej jest złożenie oświadczenia przez beneficjenta w organizacji partnerskiej. Wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 3. Zakwalifikowanie do udzielenia pomocy żywnościowej bez konieczności składania oświadczeń można zastosować wobec:

- osoby nieletniej na podstawie wniosku dyrekcji, pedagoga szkolnego lub wychowawcy,
- podopiecznych danej organizacji partnerskiej zakwalifikowanych do korzystania z pomocy na podstawie art. 7 i 5 ustawy o pomocy społecznej lub zweryfikowanych na podstawie wewnętrznych procedur organizacji partnerskiej.

Dopuszcza się udzielanie jednorazowej pomocy doraźnej.

Pomocy można udzielić osobom których dochód przekracza 200% kryterium dochodowego, lecz tylko w przypadkach nadmiaru żywności, by zapobiec jej zmarnowaniu.

Powyższe zasady kwalifikowalności nie dotyczą Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020.

VII. MINIMALNE STANDARDY FUNKCJONOWANIA PUNKTU DYSTRYBUCJI ŻYWNOCI

1. Organizacja punktu wydawania żywności

Punkt wydawania żywności to placówka pomocy doraźnej prowadzona przez partnera Banków Żywności, w której wydawane są produkty żywnościowe w formie paczek lub gotowych posiłków.

Punkt musi znajdować się w łatwo dostępnym miejscu i być otwarty całorocznie lub w ściśle określonych terminach – w drugim wypadku informacja o dniach i godzinach funkcjonowania powinna zostać umieszczona w widocznym miejscu przy wejściu do placówki.

Punkt prowadzi dystrybucję żywności spełniającej wymogi sanitarno-epidemiologiczne, będącej w terminie przydatności do spożycia (według obowiązujących przepisów dotyczących żywności i żywienia). Wydawanie żywności lub posiłków beneficjentom odbywa się na podstawie skierowania lub oświadczenia.

Punkt prowadzi dokumentację związaną z przychodem i rozchodem żywności oraz rejestr beneficjentów.

W punkcie znajduje się regulamin.

2. Zasoby personalne punktu dystrybucji żywności

Personel zapewnia prawidłowe funkcjonowanie punktu z uwzględnieniem jego wielkości i skali działania. W przypadku punktu, w którym przygotowywane są posiłki, personel posiada aktualne badania lekarskie dopuszczające do kontaktu z żywnością. Wolontariusze wspierają funkcjonowanie punktu po spełnieniu wymogów przewidzianych dla osób zatrudnionych.

3. Zasoby materialne punktu

Punkt funkcjonuje w pomieszczeniach dostosowanych do przechowywania, dystrybucji lub przetwarzania żywności.

Punkt dystrybucji żywności może zostać utworzony w celu rozdysponowywania żywności pochodzącej np. z publicznych zbiorów żywności i funkcjonować do czasu wydania jej beneficjentom.

W zależności od rodzaju prowadzonej dystrybucji żywności w punkcie powinno znajdować się wyposażenie gwarantujące bezpieczne przechowywanie lub przetwarzanie produktów.

(na podst. *Model. Gminny standard wychodzenia z bezdomności*, wyd. Pomorskie Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności, Gdańsk 2014)

VIII. DZIAŁANIA TOWARZYSZĄCE REALIZACJI STANDARDÓW DYSTRYBUCJI ŻYWNOSCI

1. Promocja

Partnerzy są zobowiązani do prowadzenia działań informacyjnych dotyczących współpracy z Bankiem Żywności w ramach prowadzonej dystrybucji żywności. Formy przekazywania przez partnerów informacji o współpracy z Bankami Żywności:

- strona internetowa,
- tablica ogłoszeń w punkcie dystrybucji żywności,
- informacje w mediach lokalnych,
- sprawozdania merytoryczne z prowadzonej działalności.

2. Edukacja

Banki Żywności zapewniają partnerom dostęp do informacji w zakresie bezpieczeństwa procesu dystrybucji żywności. Ponadto oferują pomoc w przeszkoleniu osób bezpośrednio zajmujących się artykułami spożywczymi przekazywanymi beneficjentom indywidualnym.

3. Monitoring

Monitoring działań związanych z dystrybucją produktów spożywczych przez partnerów Banków Żywności jest elementem pozwalającym stwierdzić, czy standardy w tym zakresie są przestrzegane.

Działania monitorujące powinny dotyczyć przede wszystkim:

- sposobu prowadzenia dokumentacji przychodu-rozchodu,
- prowadzenia dokumentacji związanej z kwalifikowalnością beneficjentów,
- warunków przechowywania żywności,
- realizacji działań informacyjnych.

W ramach standardu dystrybucji w ciągu roku Banki Żywności obejmują monitoringiem:

- 10% podmiotów współpracujących z Bankami Żywności w ramach PO PZ 2014-2020 (lub inny wskaźnik wynikający z umów na realizację Programu),
- 5% partnerów odbierających żywność przekazywaną przez Banki Żywności pochodzącą z innych źródeł.

Monitoring może dokonać pracownik Banku Żywności lub osoba delegowana z organizacji partnerskich.

Wzór notatki z wizyty monitorującej stanowi załącznik nr 4.